

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه خوارزمی

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد
رشته مشاوره خانواده

بررسی تأثیر آموزش برنامه غنی سازی ارتباط بر کاهش تعارضات والد- نوجوان

استاد راهنما:

دکتر علی محمد نظری

استاد مشاور:

دکتر کیانوش زهراکار

پژوهشگر:

عادل عبدالله زاده

آبان ۱۳۹۱

بسمه تعالی

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد عادل عبدالله زاده

دانشجوی رشته مشاوره خانواده

تحت عنوان:

" بررسی تأثیر آموزش برنامه غنی سازی ارتباط بر کاهش تعارضات والد - نوجوان "

در تاریخ ۱۳۹۱/۸/۶ در محل سالن آمفی تئاتر دانشکده (در کرج) با حضور کمیته ای مرکب از استاد راهنما، استاد مشاور و استاد داور برگزار گردید. کمیته مذکور پس از شنیدن گزارش دانشجو و چگونگی پاسخگویی نامبرده به سوالات مطرح شده در ارتباط با پایان نامه یاد شده، پایان نامه فوق الذکر را با نمره ۱۸/۷۵ مورد تأیید قرار داد.

۱- استاد راهنما: دکتر علی محمد نظری

۲- استاد مشاور: دکتر کیانوش زهراکار

۳- استاد داور: دکتر رسولی

دکتر علی محمد نظری

مدیر گروه و نماینده تحصیلات تکمیلی

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم

به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کلمه ایثار و از خودگذشتن به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبان است به پاس قلب های بزرگشان که فریاد رس است و سرگردانی و ترس در پناهشان به شجاعت می گراید و به پاس محبت های بی دریغشان که هرگز فروکش نمی کند .

همسر مهربانم

به پاس قدر دانی از قلبی آکنده از عشق و معرفت که محیطی سرشار از سلامت و امنیت و آرامش و آسایش برای من فراهم آورده است همدلی که با واژه ی نجیب و مغرور تلاش ؛ آشنایی دارد و تلاش راستین را می شناسد و عطر رویایی آن را استشمام می کند و مرا در راه رسیدن به اهداف عالی یاری می رساند ؛

او که حس تعهد و مسئولیت را در زندگی مان تالوئی خدایی داده است .

باتشکر و قدردانی فراوان از:

- استاد ارجمند جناب آقای دکتر علی محمد نظری

- استاد ارجمند جناب آقای دکتر کیانوش زهراکار

به خاطر راهنمایی ها و کمک های ارزنده شان در تدوین این تحقیق.

چکیده

هدف: بیشتر تعارض‌هایی که در خانواده بین نوجوان و والدین بوجود می‌آید ناشی از مهارت‌های ناکافی در امر مذاکره و گفتگو بین اعضای خانواده، عدم توافق به قواعد و مسئولیت‌ها، ارزش‌ها و مهارت‌های ضعیف در حل مساله، مهارت‌های ارتباطی ضعیف، دریافت‌های شناختی تحریف‌شده، ضعف در توانایی درک دیدگاه دیگران، عدم مهارت کافی در کنترل خشم، ضعف در مهارت‌های تصمیم‌گیری و جرات‌ورزی است. هدف از تحقیق حاضر بررسی تأثیر آموزش برنامه غنی‌سازی ارتباط بر کاهش تعارضات والد-نوجوان می‌باشد.

روش: روش پژوهش، نیمه تجربی و طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش، شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه سوم مقطع راهنمایی مدارس شهرستان شهریار می‌باشد که در سال ۹۰-۹۱ مشغول به تحصیل بوده و دامنه سنی آنها بین ۱۴ الی ۱۶ می‌باشد. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تک مرحله‌ای استفاده شد. ۲۰ نفر از دانش‌آموزان را که بیشترین تعارض را با والدینشان در پرسشنامه نشان داده بودند انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه کنترل (۱۰ نفر) و آزمایش (۱۰ نفر) جایگزین شدند. برنامه غنی‌سازی ارتباط در طول ۸ جلسه ۱ ساعته به صورت هفتگی به گروه آزمایش آموزش داده شد و گروه کنترل آموزشی دریافت نکرد. ابزار پژوهش مقیاس تاکتیک‌های تعارض بین والدین و فرزندان بود که هر دو گروه در دو نوبت پیش‌آزمون و پس‌آزمون آن را تکمیل کردند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS و آزمون آماری تحلیل کوواریانس انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که آموزش برنامه غنی‌سازی ارتباط، تعارض و تمام ابعاد تعارض (پرخاشگری کلامی و پرخاشگری فیزیکی) دانش‌آموزان با والدینشان را به طور معناداری در پس‌آزمون کاهش داده است. ($p < 0/01$).

همچنین نتایج نشان داد که آموزش برنامه غنی‌سازی ارتباط، توانایی استفاده از راهبرهای استدلالی را در آنها به طور معناداری در پس‌آزمون افزایش داده است. ($P < 0/01$).

نتیجه‌گیری: آموزش برنامه غنی‌سازی ارتباط تعارضات والد-نوجوان را کاهش می‌دهد.

کلید واژه‌ها: تعارضات والد-نوجوان، برنامه آموزش غنی‌سازی ارتباط،

فهرست مطالب:

فصل اول:

۲	مقدمه
۴	بیان مسأله
۷	ضرورت و اهمیت پژوهش
۱۰	اهداف تحقیق
۱۰	فرضیه های تحقیق
۱۱	تعاریف عملیاتی و نظری متغیرهای پژوهش

فصل دوم:

۱۵	مقدمه
۱۶	تعارض
۱۷	مراحل تعارض
۱۸	ویژگی های تعارض
۲۰	انواع تعارض
۲۱	تعارض در خانواده
۲۲	تعارض والد-نوجوان
۲۵	علل بروز تعارض
۳۳	زمینه های تعارض میان والدین و فرزندان
۳۷	عوامل مرتبط با تعارض والدین و نوجوان
۴۳	الگوهای فرزند پروری و تأثیر آن بر تعارض نوجوان و والدین
۴۳	شیوه فرزند پروری مقتدر
۴۴	شیوه فرزند پروری مستبد
۴۵	شیوه فرزند پروری سهل گیر

۴۶ شیوه فرزند پروری مسامحه کار(بی توجه)
۴۷ روابط والدین- نوجوان
۴۹ اهمیت و ضرورت ارتباط بین والد و نوجوان
۵۲ ویژگی های روابط نزدیک والد - نوجوان
۵۴ تعریف ارتباط
۵۶ انواع ارتباط
۵۷ بازخورد
۵۷ موانع ارتباطی
۵۸ ارتباط و تاثیر آن بر نوجوانان
۶۰ تئوری های ارتباط
۶۱ سطوح ارتباط
۶۱ رویکرد غنی سازی ارتباط
۶۵ اصول اساسی درمان غنی سازی ارتباط
۶۶ درمان آموزشی بجای درمان طبی
۶۷ ریشه های رویکرد غنی سازی ارتباط
۶۸ مبانی نظری رویکرد غنی سازی ارتباط
۷۲ چگونگی ساخته شدن غنی سازی ارتباط بر مبنای نظریه نظامهای خانواده
۷۳ فرایند آموزش و درمان در رویکرد غنی سازی ارتباط
۷۴ باورهای اساسی رویکرد غنی سازی ارتباط
۷۵ ارزشها در رویکرد غنی سازی ارتباط
۷۶ پایه های اساسی رویکرد غنی سازی ارتباط

۷۷ مهارت هایی که به مراجعان آموزش داده می شود
۷۸ چگونگی آموزش مهارت های غنی سازی ارتباط
۸۰ مراحل آموزش مهارت های غنی سازی ارتباط
۸۱ درمان غنی سازی ارتباط در کار با نوجوانان
۸۶ برنامه غنی سازی ارتباط والد-نوجوان
۸۷ رویکردهای غنی سازی ارتباط در کار با نوجوان و خانواده
۸۹ درمان گروهی چند خانواده ای مبتنی بر مدل غنی سازی ارتباط
۹۱ بکارگیری نوجوانان و والدینشان در درمان خانواده مبتنی بر رویکرد غنی سازی ارتباط
۹۴ پیشینه تحقیق
۹۴ تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
۹۹ تحقیقات انجام شده در داخل کشور

فصل سوم:

۱۰۴ مقدمه
۱۰۴ طرح تحقیق
۱۰۵ جامعه آماری
۱۰۵ حجم نمونه و روش نمونه گیری
۱۰۵ ابزار پژوهش
۱۰۶ پایایی
۱۰۷ روایی
۱۰۷ روش اجرای پژوهش
۱۰۸ برنامه جلسات غنی سازی ارتباط والد-نوجوان

روش تجزیه و تحلیل داده ها ۱۱۲

فصل چهارم:

مقدمه ۱۱۴

الف) بررسی ویژگی های جمعیت شناختی آزمودنی ها ۱۱۴

ب) توصیف و تحلیل داده ها در مرحله پیش آزمون ۱۱۷

ج) توصیف و تحلیل داده ها در مرحله پس آزمون ۱۱۸

فصل پنجم:

خلاصه پژوهش ۱۳۰

یافته های پژوهش ۱۳۱

فرضیه (۱) آموزش برنامه غنی سازی ارتباط باعث کاهش تعارضات نوجوان در ارتباط با والدین می شود..... ۱۳۱

فرضیه (۲): آموزش برنامه غنی سازی ارتباط باعث افزایش توانایی استدلال نوجوان در ارتباط با والدین می

شود..... ۱۳۳

فرضیه (۳): آموزش برنامه غنی سازی ارتباط باعث کاهش پرخاشگری کلامی نوجوان در ارتباط با والدین می

شود..... ۱۳۵

فرضیه (۴): آموزش برنامه غنی سازی ارتباط باعث کاهش پرخاشگری فیزیکی نوجوان در ارتباط با والدین می

شود..... ۱۳۷

پیشنهادات پژوهش ۱۴۰

الف) بر اساس یافته های پژوهش ۱۴۰

ب) برای پژوهش های بعدی ۱۴۰

محدودیت های پژوهش ۱۴۰

منابع ۱۴۱

پیوست

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

خانواده یکی از نهاد های اجتماعی است که اساس حیات اجتماعی بشر را تشکیل می دهد و از مهمترین وظایف آن فرزندآوری و پرورش فرزندان است. یکی از مشکلاتی که گاهی اوقات خانواده ها در هنگام پرورش فرزندان با آن مواجه می شوند، نافرمانی و مخالفت فرزندان با خواسته های والدینشان می باشد که معمولا در سنین نوجوانی رخ می دهد. این اختلافات به این دلیل است که فرزندان با افزایش سن خواستار دگرگونی هایی در رفتار والدین خود هستند و در مقابل والدین اغلب تصویری از یک فرزند آرمانی در ذهن خود دارند و همواره فرزند خویش را با آرمان های خود مقایسه می کنند، که این روند به تعارض ها و ناسازگاری های بین والد و فرزند دامن می زند (سموعی، ۱۳۸۲).

دوره نوجوانی و جوانی از حساس ترین و بحرانی ترین مراحل زندگی آدمی است. نوجوان از مرز کودکی گذشته و وارد مرحله نوینی شده است. ورود به دوره نوجوانی فرد را با مشکلات فراوانی مواجه می کند. استانی هال^۱ که به پدر روانشناسی بلوغ معروف است این مرحله را دوران طوفان و فشار می نامد. تحول بلوغ، تصویر ذهنی از بدن و هویت شخصی نوجوان را دگرگون می کند. معمولا والدین با این وضعیت بحرانی نوجوانان برخورد خوبی ندارند و اغلب این وضعیت را درک نمی کنند. اگر والدین این بحران درونی و تضادها را درک نکنند و نتوانند تفاهم مشترکی داشته باشند این تضادها به عصیان و سرکشی نوجوان تبدیل می شود. برخورد صحیح والدین به نوجوان کمک می کند تا از این دوره پر تلاطم و آشوب بگذرد. (احمدی، ۱۳۸۲).

1- stanly hall

پدر و مادر اولین کسانی هستند که بنیاد شخصیت سالم نوجوان را می گذارند. معمولاً والدین، نوجوانان خود را بصورت کودک می نگرند. درک نکردن نوجوانان باعث کشمکش بین آنان و والدین می شود (احمدی، ۱۳۸۲).

کورت لوین^۱ می گوید نوجوان در واقع در دوره ای زندگی می کند که می توان آنرا دوره بی سروسامانی روحی تعبیر کرد، زیرا در این دوره فرد دیگر نه کودک است و نه هنوز به درستی بالغ شده است. در این دوره موجود زنده انسانی در قلمروی بینابین این دو مرحله قرار گرفته است، با فشارها و انتظارات خاص هر دو دوره (مایرز بلر و جونز، ترجمه شاپوری، ۱۳۷۳).

نوجوانان می خواهند ارزش های شخصی و مسیرهایی را که در زندگی دنبال خواهند کرد بفهمند و بدانند کیستند. من کیستم از سوالهای این دوره است. در این دوره روابط والد-فرزند تغییر می کند. نوجوانان به طور فزاینده ای از خانواده مستقل می شوند، روابط دوستی و شبکه های همسالان بستر مهمی برای پرکردن فاصله بین کودکی و بزرگسالی می شوند (دالکی، ۱۳۸۴).

در دوران کودکی تعارض ها جلوه چندانی ندارند اما با افزایش سن و مواجهه با دشواری های ویژه سنین نوجوانی و جوانی، کشمکش های درونی و محیطی بیشتر تظاهر می کند، یعنی همزمان با رشد روانی و جسمانی نوجوان، انتظارات خانواده و جامعه نیز از او افزایش می یابد به طوری که نوجوان در برخی از زمینه ها محدودیت هایی را در خود احساس می کند، در این شرایط نوجوانانی که شیوه های صحیح رفتاری را نیاموخته باشند، قادر به تطبیق خود با جامعه و خانواده نبوده، با آسیب های جدی مواجه خواهند شد (صفرزاده، ۱۳۸۲).

1- Kurt Lewin

بنابراین با وجود این تعارضات و کشمکش‌ها اگر مداخله‌ای در جهت حل تعارضات صورت نگیرد، نوجوان با مشکلات بیشتری در آینده مواجه خواهد شد.

بیان مسأله

نوجوانی دوران تحولات رشدی در زمینه‌های جسمی، عاطفی، روانی و اجتماعی است. برنت (به نقل از پرهیزگار، ۱۳۸۱) معتقد است که یکی از اصول بنیادی مهم در اجتماعی شدن، تعامل با آن‌هایی است که از نظر عاطفی برای فرد اهمیت دارند که در این میان والدین از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند (بکتاش، ۱۳۸۴).

والدین بنیاد شخصیت سالم نوجوانان را پی‌ریزی می‌کنند. همچنین روابط نادرست والدین با نوجوانان از نظر مهرورزی و عاطفی و سختگیری افراطی از جمله عوامل انحراف نوجوانان است (بکتاش، ۱۳۸۴).

تعارض واژه‌ای است که در اصل به معنی معترض و مزاحم یکدیگر شدن و یا باهم اختلاف داشتن معنا شده است. تعارض فرایند ادراک و یا احساس هرگونه ناسازگاری در درون و یا بین افراد، گروه‌ها و یا سازمان‌ها است که منتهی به رفتار پنهان و یا آشکار، ولی متعارض در دو طرف می‌شود (میرکمالی، ۱۳۷۹).

یکی از موضوعات تعارض، تعارض بین والدین و نوجوانان است که غالباً به صورت بحث‌های دامنه‌دار درباره مسائل و موضوعات خاص ظاهر می‌شود که مشخصه‌ی آن تبادلات خصمانه و

شکست در حل رضایت آمیز، آرام و بی سر و صدای مشکل است که البته این مشاخره ها از مجادله های کمتر مشکل آفرین والدین و نوجوانان متمایزند (رابین و فاستر^۱، ۲۰۰۲).

تلاش فزاینده نوجوان برای دستیابی به خودمختاری می تواند منجر به افزایش تعارضات والد - فرزندی در اوایل نوجوانی و ایجاد احساسات منفی در طول نوجوانی شود (ودادیان، ۱۳۹۰).

ماهیت تعارضات والد-فرزند بسته به سن کودک تفاوت دارد اما اغلب تعارض والدین و نوجوانان مربوط به تنظیم روابط بین فردی آنها است (خدایاری فرد، ۱۳۸۶). نوجوانی دوره ی انتقال ویژه ای است که تغییرات فیزیکی و روانی را در پی دارد، در این دوره ارتباطات خانواده ها تغییر پیدا می کند و نوجوان خود را کمتر در سلسله مراتب خانواده می بیند در نتیجه در تجارب ارتباطی والدین و نوجوانان تعارض افزایش پیدا کرده و صمیمیت کاهش پیدا می کند (دکوویک، ۲۰۰۳).

خانواده نخستین نظامی است که کودک در آن قرار می گیرد. نظامی که در آن اعضاء ارتباط متقابل دارند و بر یکدیگر تأثیر می گذارند. عنصر هسته ای در یک تعامل سالم، برقراری یک رابطه اثربخش است که به ایجاد رفتارهای مطلوب که منجر به ایجاد تعاملی رضایت بخش و شاد می شود، کمک می کند. بنابراین ارتباطات اثربخش در خانواده هف شالوده انسجام و ثبات آن خانواده محسوب می شود (آسونی بار^۲، ۲۰۰۶؛ نقل از ودادیان، ۱۳۹۰).

بیشتر تعارض هایی که در خانواده بین نوجوان و والدین بوجود می آید ناشی از مهارت های ناکافی در امر مذاکره و گفتگو بین اعضای خانواده، عدم توافق به قواعد و مسئولیت ها، ارزش ها و مهارت های ضعیف در حل مساله، مهارت های ارتباطی ضعیف، دریافت های شناختی تحریف

1- Robin & foster
2-Asonibare

شده، ضعف در توانایی درک دیدگاه دیگران، عدم مهارت کافی در کنترل خشم، ضعف در مهارت های تصمیم گیری و جرات ورزی است (زارب، ۱۳۸۳).

در زمینه حل تعارض پژوهش هایی انجام شده است که آن یو^۴ در زمینه حل تعارض گزارش کرد که خانواده های چینی بیشتر با استدلال و صحبت به حل تعارضات می پردازند (بکتاش، ۱۳۸۴). بارکلی و همکاران (۲۰۰۱) در تحقیقی به بررسی تأثیر آموزش مهارت های حل مساله به طور اختصاصی، آموزش مدیریت رفتاری به طور اختصاصی و ترکیب این دو روش آموزشی برای حل تعارضات والد-نوجوان مربوط به والدین دارای نوجوان با اختلال کمبود توجه (ADHD) و اختلال بی اعتنایی مقابله ای (ODD) پرداختند. همچنین در تحقیقی که توسط جیمز و شلدون در سال ۱۹۸۶ انجام گرفت به ارزیابی آموزش والدین در گروه ها برای تعارضات والد-نوجوان پرداختند.

همچنین ابویی مهریزی (۱۳۸۹) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که آموزش مدیریت خشم باعث افزایش مهارت های خود نظم دهی خشم و کاهش تعارضات والد-نوجوان می شود. سلامی (۱۳۸۹)، پژوهشی تحت عنوان، بررسی اثربخشی آموزش مهارت حل مساله به شیوه دزوریل و گلدفرید بر تعارضات والد-فرزند انجام داد. زابلی (۱۳۸۳)، پژوهشی تحت عنوان سنجش سودمندی روش روان نمایش گری در بهبود مهارت های رفع تعارض دختران با مادران، انجام داد. تلخابی (۱۳۸۹)، به بررسی تأثیر برنامه آموزش مهارت های زندگی بر تعارضات والد-نوجوان پرداخته است

پژوهش های متعددی این مطلب را تأکید نموده اند که برای حل تعارض والدین و نوجوانان روش های متعددی موجود است از جمله: حل مسأله یا مشکل گشایی، مذاکره، مهارت های ارتباطی به عنوان شیوه ای در جهت حل تعارض و بیان خشم و کنترل آن، که به عنوان شیوه ای برای حل تعارض به کار می رود (لطفی، ۱۳۸۵).

از محدودیت های موجود در پژوهش های انجام شده می توان به عدم آموزش مهارت های گفتگوی صحیح به والدین و نوجوانان و همچنین عدم دخالت والدین در جلسات آموزشی اشاره کرد. لذا در تحقیق حاضر قصد بر آن است تا برای حل تعارض والد - نوجوان مهارت های گفتگو و ارتباطی صحیح توسط برنامه آموزش غنی سازی ارتباط به نوجوانان همراه با والدینشان آموزش داده شود.

ضرورت و اهمیت پژوهش

تعارضات خانوادگی یکی از موضوع های مهم در مباحث خانواده به شمار می رود. حوزه های گوناگونی از علوم اجتماعی و انسانی اعم از جامعه شناسی، روان شناسی و ... به این موضوع پرداخته اند. استورات بر این باور است که تعارض موقعیتی است که در آن هر یک از شرکا در پی تمایلات شخصی خودشان هستند و قاعده ای جهت تصمیم گیری برای بدست آوردن منابع با ارزش نمی یابند (مقدس^۱، ۲۰۰۸؛ نقل از خواجه نوری و هاشمی نیا، ۱۳۹۰).

از آنجایی که اولین و مهمترین واحد اجتماعی که هر نوزاد پس از تولد در آن پا می گذارد و با آن آشنا می شود خانواده است، پس خانواده و به طور کلی، روابط والد و فرزند در شکل گیری شخصیت هر فرد بسیار مهم است. کودک در خانواده چگونگی روابط با بزرگترها، کوچکترها،

1-moqaddas

روابط اجتماعی، طریقه برخورد با مسائل و مشکلات، احترام، عطف، خشونت و پرخاشگری را می آموزد (شعاری نژاد، ۱۳۸۶).

یکی از عوامل خانوادگی که روان شناسان در شکل گیری مشکلات رفتاری نوجوانان به آن اهمیت داده اند، تعارض والدین با نوجوانان می باشد. زمینه های بسیار زیاد و متنوع برای بروز تعارض والدین و نوجوانان وجود دارد که از آن جمله: ارتباط با دوستان، ارتباط با جنس مخالف، سبک و الگوی لباس پوشیدن، آرایش موها، رانندگی کردن، پایبندی به ارزش های اجتماعی، سیگار کشیدن، مصرف الکل، پایبندی به عقاید مذهبی بیش از همه در تعارض با والدین قرار می گیرد (دیباچی فروشانی، ۱۳۸۷؛ نقل از حسن زاده، ۱۳۸۸).

خانواده نخستین محیط اجتماعی است که کودک را تحت سرپرستی و مراقبت قرار می دهد. کودک در این محیط نوع ارتباط را می آموزد. ارتباطات مؤثر موجب شکوفایی هویت و کمال انسان و مبنای اولیه پیوند وی با دیگران است. در حالی که ارتباطات غیر مؤثر مانع شکوفایی انسان می شود و روابط را تخریب می کند. بنابراین اساس زندگی و خوشبختی انسان را همین ارتباط های میان فردی تشکیل می دهد (دیباچی فروشانی، ۱۳۸۷؛ نقل از حسن زاده، ۱۳۸۸).

تعارض بوجود آمده بین والدین با فرزندان را نمی توان به طور قطع مشخص نمود که در ایجاد آن چه کسی بیشترین تاثیر را دارد. اما می توان گفت که عدم آگاهی کافی والد و نوجوان از مهارت های ارتباطی (کیهان نیا، ۱۳۷۶) باعث بروز ناسازگاری ها و تعارضات متعددی می شود.

تحقیقات بسیاری رابطه تعارضات والد - نوجوان با عملکرد رفتاری و روان شناختی نوجوان را مورد بررسی قرار داده اند. برخی از این مطالعات اظهار داشته اند که تعارضات والد - نوجوان

پیش بین رفتارهای مشکل دار در نوجوان است (باربر و دلفابرو، ۲۰۰۵؛ نقل از ودادیان، ۱۳۹۰)، برخی دیگر رفتارهای مشکل دار نوجوان را دلیل تعارضات والد - نوجوان برشمرند (باربر، ۱۹۹۴؛ نقل از ودادیان، ۱۳۹۰).

همچنین تحقیقات نشان داده است که تجارب خانوادگی تأثیر عمده ای بر تکامل دوره نوجوانی و بعد از آن دارد. ارتباطات خانوادگی تمام جنبه های زندگی نوجوان را مانند گرایش به مشکلات رفتاری یا بزهکاری تحت تأثیر قرار می دهد. در طول فرایند نوجوانی بسیاری از نوجوانان گرایش به رفتارهای پرخطر مانند کشیدن سیگار، مصرف دارو و الکل، داشتن رابطه جنسی و سایر رفتارهای بزهکارانه پیدا می کنند که بر سلامت جسمی و روانی بسیار آسیب زننده است (رحمانی، ۱۳۸۵).

با توجه به تفاسیری که در ابعاد گوناگون در زمینه تعارض والدین و نوجوانان ذکر شد چنانچه این امر با درایت و آگاهی کامل و با یک دید فلسفی جامع مورد توجه قرار نگیرد زیان هایی به دنبال خواهد داشت؛ لذا بوسیله ی برنامه غنی سازی ارتباط که به جای درمان بر آموزش متکی است، می توان مهارت های ارتباطی مشخصی را به نوجوانان آموزش داد تا صمیمیت بین نوجوان و والدین بیشتر شده و تعارضات به راحتی در محیط خانواده حل شود. با توجه به اینکه با صرف وقت کمی در آموزش افراد قادر به پیشگیری خواهیم بود؛ لذا یافتن یک رویکرد پیشگیرانه در بهبود روابط والدین و نوجوانان و رفع تعارضات بین آن ها ضروری به نظر می رسد. بنابراین در این تحقیق سعی بر آن است که با استفاده از آموزش برنامه غنی سازی ارتباط گامی در جهت کاهش تعارضات بین والدین و نوجوانان برداشته شود.

اهداف تحقیق

هدف کلی

تعیین اثر بخشی آموزش برنامه ی غنی سازی ارتباط بر تعارضات والد-نوجوان.

اهداف جزئی

- ۱) تعیین اثر بخشی آموزش برنامه ی غنی سازی ارتباط بر توانایی استدلال.
- ۲) تعیین اثر بخشی آموزش برنامه ی غنی سازی ارتباط بر پرخاشگری کلامی.
- ۳) تعیین اثر بخشی آموزش برنامه ی غنی سازی ارتباط بر پرخاشگری فیزیکی.

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی

۱) آموزش غنی سازی ارتباط تعارضات نوجوان را در ارتباط با والدین به طور معنی داری کاهش می دهد.

فرضیه های فرعی

۱) آموزش غنی سازی ارتباط توانایی استدلال نوجوان را در ارتباط با والدین به طور معنی داری افزایش می دهد.